

SEAT No. _____

No. of Printed Pages : 4

[148/149-5]

SARDAR PATEL UNIVERSITY

B.Com III Semester

Friday, 11th November, 2022

02:00 P.M. to 05:00 P.M.

Fundamentals of Cost Accounting -UB03CCOM51/21

Maximum Marks: 70

Note: Figure in bracket indicates marks of question.

પ્ર.૧ પડતર હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું? પડતર હિસાબી પદ્ધતિની પદ્ધતિઓ સમજાવો.

[૧૮]

અથવા

પ્ર.૧ પડતર હિસાબી પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદાઓ સમજાવો.

[૧૮]

પ્ર.૨ અ) દક્ષ કંપની લિ. ની નીચેની માહિતી પરથી શોધો:

[૧૨]

- 1) આર્થિક વર્ષ જથ્થો, 2) પુનઃ વર્ષ જથ્થો, 3) મહત્તમ સપાટી, 4) લઘુત્તમ સપાટી, 5) ભય સપાટી, 6) સલામત સપાટી

દ્વિ માસિક વપરાશ ૨,૦૦૦ એકમો

એકમ દીઠ પડતર ₹.૨

વર્ષ મૂકવાની પડતર ₹.૨૪

જાળવણી પડતર ૨૦%

વર્ષ સમય (મહત્તમ, શરેરાશ અને લઘુત્તમ) ૩૦-૨૦-૧૦ દિવસો

દૈનિક વપરાશ (મહત્તમ, શરેરાશ અને લઘુત્તમ) ૪૫-૩૦-૧૫ એકમો

કટોકટીના સમયગાળા માટે મહત્તમ સમય ૫ દિવસ

બ) એ બી સી વર્ગીકરણ પદ્ધતિ સમજાવો.

[૦૫]

અથવા

પ્ર.૨ અ) એક કારખાનામાં હેલસે પ્લાન મુજબ મજૂરી ચૂકવાય છે. નીચેની માહિતી કામદાર ના

કામ વિષેની ઉપલબ્ધ છે :

[૧૨]

સમય બચત ૧૫ કલાક

સમય વેતનના ૧૦ % બોનસ કામદારને અપાય છે

એકમ દીઠ માલસામાન વપરાશ ₹.૧૭૫

કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા પ્રાથમિક પડતરના ૨૦%

એકમ દીઠ કારખાના પડતર ₹. ૬૦૬

કામને પૂર્ણ કરવા માટે આપેલ સમય શોધો.

બ) મજૂરી ફેરબદલી કારણો અને તેના ઉપાયો સમજાવો.

[૦૫]

(પાન ઉસરાવો)

પ્ર.૩ રાજ લિ. પાસે ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો છે :અ, બ, અને ક અને બે સેવા વિભાગો ક્ષ અને ય. કંપનીના રેકૉર્ડમાંથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે :

[૧૮]

ભાડું અને કર	૧,૦૦,૦૦૦
વીજળી	૧૫,૦૦૦
પરોક્ષ મજૂરી	૨૨,૫૦૦
પાવર	૨૨,૫૦૦
યંત્રો પર ઘસારો	૨,૦૦,૦૦૦
પરચુરણ ખર્ચા	૧,૨૫,૦૦૦

નીચેની માહિતી ઉપલબ્ધ છે .

વિગત	અ	બ	ક	ક્ષ	ય
રોકેલ જગ્યા (ચો. ફીટ.)	૮,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૧૨,૦૦૦	૮,૦૦૦	૨,૦૦૦
વીજળી ના પોઇંટ્સ	૨૦	૩૦	૪૦	૨૦	૧૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (₹.)	૪૮,૦૦૦	૩૨,૦૦૦	૪૮,૦૦૦	૨૪,૦૦૦	૮,૦૦૦
યંત્રોનું હોર્સ પાવર	૧૨૦	૬૦	૧૦૦	૨૦	-
યંત્રોનું મૂલ્ય (₹.)	૧૨,૦૦,૦૦૦	૧૬,૦૦,૦૦૦	૨૦,૦૦,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦	૧,૦૦,૦૦૦
કામના કલાકો	૨૪,૦૦૦	૧૬,૦૦૦	૧૬,૮૦૦	-	-

ક્ષ અને ય વિભાગોના ખર્ચની ફાળવણી નીચે મુજબ કરવામાં આવે છે:

વિભાગ	અ	બ	ક	ક્ષ	ય
ક્ષ	૨૦%	૩૦%	૪૦%	-	૧૦%
ય	૪૦%	૨૦%	૩૦%	૧૦%	-

જો કાચા માલની પડતર ₹. ૫૦૦, મજૂરી પડતર ₹. ૩૦૦ હોય અને જો વસ્તુ વિભાગ અ, બ, અને ક માંથી પસાર થઈ અનુક્રમે ૧૦, ૧૫, અને ૫ : કલાક લેતી હોય તો વસ્તુની કુલ પડતર કેટલી થશે?

અથવા

પ્ર.૩ નીચેની માહિતી પરથી કલાકદીઠ યાંત્રિક દરની ગણતરી કરો.

[૧૮]

ચંત્રોની પડતર	₹. ૧૦,૦૦,૦૦૦
સ્થાપના ખર્ચ	₹. ૧૦,૦૦૦
અંદાજિત ભંગાર મૂલ્ય (તેનાં અંદાજિત ૧૫ વર્ષના આયુષ્ય બાદ)	₹. ૫૦,૦૦૦
કારખાનાનું પ્રતિ માસ કર અને વેરો	₹. ૨૦,૦૦૦
કારખાનાનું પ્રતિ માસ સમાન્ય વીજળી	₹. ૩૦,૦૦૦
ચંત્રનું વાર્ષિક વીમા પ્રીમિયમ	₹. ૯૬,૦૦૦
પ્રતિ વર્ષ સમારકામ અને જાળવણી	₹. ૩૦,૦૦૦

પાવર વપરાશ (૧૦ એકમો પ્રતિ કલાક ,પાવર દર પ્રતિ ૧૦૦ એકમોએ રૂ.૨૦૦)

અંદાજિત કામના વાર્ષિક કલાકો ૨,૨૦૦

(આમાં ચંત્ર ગોઠવણી નાં ૨૦૦ કલાકો નો સમાવેશ થાય છે)

કારખાના સુપરવાઇઝરનો માસિક પગાર ₹. ૧૨,૦૦૦

આ ચંત્ર કારખાનાની ૧/૪ જગ્યા રોકે છે. સુપરવાઇઝરે તેનો ૧/૫ સમય આ ચંત્રની દેખરેખ માટે ફાળવવાનો છે.

પ્ર.૪ મેઘા કંપની લિમિટેડનાં તા. ૩૧ માર્ચ ,૨૦૨૨ નાં રોજ પુરાં થતાં વર્ષનું વેપાર ખાતું

અને નફા નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે.

[૧૭]

ઉદ્ધાર	₹.	જમા	₹.
માલસામાન વપરાશ	૯,૦૦,૦૦૦	વેચાણ (૫૪,૦૦૦) એકમો	૧૮,૯૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૪,૫૦,૦૦૦	તૈયાર સ્ટોક (૬,૦૦૦ એકમો)	૧,૫૦,૦૦૦
કારખાનાનાં ખર્ચા	૨,૨૫,૦૦૦	મળેલ ડિવિડંડ	૨૭,૦૦૦
વહીવટીય ખર્ચા	૯૦,૦૦૦	મળેલ વ્યાજ	૩૦,૦૦૦
વેચાણ -વિતરણ ખર્ચા	૧,૩૫,૦૦૦		
માંડી વાળેલ પ્રાથમિક ખર્ચા	૩૦,૦૦૦		
આવક વેરો	૬૦,૦૦૦		
ચોખ્ખો નફો	૨,૦૭,૦૦૦		
	૨૦,૯૭,૦૦૦		૨૦,૯૭,૦૦૦

(ખાન ઉલટાવી)

કંપની એક પ્રમાણિત વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે.

પડતર હિસાબોમા નીચેનો સમાવેશ થાય છે:

1. કારખાનાં પરોક્ષ ખર્ચાની ફાળવણી પ્રાથમિક પડતરનાં ૨૦% લેખે ઉત્પાદન ખાતે લઈ જવાય છે.
2. ઉત્પાદિત એકમોના ઉત્પાદનના આધારે એકમદીઠ રૂ. ૨ લેખે વહીવટી ખર્ચાની ફાળવણી કરવામાં આવે છે.
3. વેચાણ વિતરણ ખર્ચ એકમ દીઠ રૂ. ૩ લેખે વેચેલ એકમો દીઠ ફાળવવામાં આવે છે . તમારે પડતર પત્રક તૈયાર કરવાનું છે અને નાણાંકીય હિસાબો મુજબ નફો દર્શાવતું મેળવણી પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

અથવા

પ્ર.૪ અચનતિકા લિ. ના ચોપડામાંથી વર્ષ ૨૦૨૨ માટે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ય છે. [૧૭]

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ. ૨૪,૦૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. ૧૨,૦૦,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૧૨,૦૦,૦૦૦ (૬૦% ચલિત)
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૭,૫૦,૦૦૦ (૨૦% ચલિત)
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૪,૫૦,૦૦૦ (૬૦% ચલિત)
વેચાણ (૬૦,૦૦૦ એકમો)	રૂ. ૭૫,૦૦,૦૦૦

વર્ષ ૨૦૨૩ માટેનાં અંદાજો :

1. ઉત્પાદન અને વેચાણમાં ૨૫ % વધારો થશે.
2. મલસામગી ખર્ચમાં એકમદીઠ રૂ. ૬ નો વધારો થશે.
3. સ્થિર કારખાનાં ખર્ચમાં રૂ. ૧,૨૦,૦૦૦ નો વધારો થશે.
4. ચલિત વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચમાં એકમદીઠ રૂ. ૧ નો વધારો થશે.
5. નફાનો દર પડતર પર ૨૦% નો રહેશે.

વર્ષ ૨૦૨૨ નું એકમદીઠ અને કુલ પડતર દર્શાવતુ પત્રક અને વર્ષ ૨૦૨૩ નું

અંદાજીત પડતરનું પત્રક પણ બનાવો.

_____ ✕ _____

SEAT No. _____

No. of Printed Pages : 3

[148/149-E]

SARDAR PATEL UNIVERSITY

B.Com III Semester

Friday, 11th November, 2022

02:00 P.M. to 05:00 P.M.

Fundamentals of Cost Accounting -UB03CCOM51/21

Maximum Marks: 70

Note: Figure in bracket indicates marks of question.

Q.1 What is cost accounting? Explain the methods of cost accounting. [18]

OR

Q.1 Explain the advantages and limitations of cost accounting. [18]

Q.2 a) From the following information of Dax Co.Ltd. [12]

Find Out:

1) EOQ, 2) Re-ordering Level, 3) Maximum Level, 4) Minimum Level, 5) Danger Level, 6) Safety Stock

Bi- monthly consumption 2,000 Units

Cost per unit ₹.2

Cost of Placing an order ₹.24

Carrying cost 20%

Lead Time (Maximum, Average and Minimum) 30-20-10 Days

Daily Consumption (Maximum, Average and Minimum) 45-30-15 Units

Maximum time for emergency period 5 Days

b) Explain ABC analysis. [05]

OR

Q.2 a) In a factory wages are paid as per halsey plan. The following information is available for the work of a worker: [12]

Time saved 15 hours

Bonus to workers is 10% of time wages

Material used per unit ₹.175

Factory overheads are 20% of prime cost

Factory cost per unit is ₹.606

Find out the time allowed to complete the work.

b) Explain the reasons for labour turn over and its remedies. [05]

Q.3 Raj Ltd. has three production departments A, B and C and two service departments X and Y. The following figures are extracted from the records of the company. [18]

Rent and Rates 1,00,000

General Lightings 15,000

Indirect Wages 22,500

Power 22,500

Depreciation of Machinery 2,00,000

Sundries 1,25,000

The following further details are available.

Particulars	A	B	C	X	Y
Floor Space (sq.ft.)	8,000	10,000	12,000	8,000	2,000
Light Points	20	30	40	20	10
Direct Wages(₹.)	48,000	32,000	48,000	24,000	8,000
H P of Machines	120	60	100	20	-
Value of Machines(₹.)	12,00,000	16,00,000	20,00,000	1,00,000	1,00,000
Working hours	24,000	16,000	16,800	-	-

The expenses of X and Y are allocated as follows:

Department	A	B	C	X	Y
X	20%	30%	40%	-	10%
Y	40%	20%	30%	10%	-

What is factory cost of the product if its raw materials cost is ₹. 500, labour cost ₹. 300 and it passes through departments A, B and C for 10, 15 and 5 hours respectively.

OR

Q.3 Compute the machine hour rate from the following data.

[18]

Cost of Machine	₹.10,00,000
Installment Charges	₹. 10,000
Estimated Scrape value (After the expiry of its life 15 years)	₹. 50,000
Rent and Rates for the shop per month	₹. 20,000
General lighting for the shop per month	₹. 30,000
Insurance premium for the machine per annum	₹. 96,000
Repairs and maintenance per annum	₹. 30,000
Power consumption (10 units per hour, rate of power per 100 units ₹.200)	
Estimated working hours per annum 2,200	
(This includes setting up time of 200 hours)	
Shop supervisor's salary per month	₹. 12,000

The machine occupies $\frac{1}{4}$ th of the total area of the shop. The supervisor is expected to devote $\frac{1}{5}$ th of his time for supervising the machine.

- Q.4 Trading and profit and loss a/c of Megha co. ltd, for the period ended on 31st March, 22. [17]

Debit	₹.	Credit	₹.
To Material consumed	9,00,000	By Sales (54,000 units)	18,90,000
To Direct labour	4,50,000	By finished (6,000 units)	1,50,000
To Factory expenses	2,25,000	By Dividend received	27,000
To Admin. Expenses	90,000	By Interest received	30,000
To Selling and Dist. Expenses	1,35,000		
To Preliminary Expenses written off	30,000		
To Income tax	60,000		
To Net profit	2,07,000		
	20,97,000		20,97,000

The co. manufactured a standard unit.

In cost accounts:

1. Factory overhead have been allocated to production at 20% on prime cost.
2. Administrative Overhead at ₹. 2 per unit on units produced.
3. Selling and dist. Overheads at ₹. 3 per unit sold. You are required to prepare a cost sheet and to reconcile the profit that is shown in the financial books.

OR

- Q.4 The following information is available from the account books of the Ayantika Ltd. for the year 2022. [17]

Direct Materials	₹. 24,00,000
Direct Wages	₹. 12,00,000
Factory overheads	₹. 12,00,000 (60% Variables)
Office Overheads	₹. 7,50,000 (20% Variables)
Selling Overheads	₹. 4,50,000 (60% Variables)
Sales (60,000 units)	₹. 75,00,000

Estimate for the year 2023.

1. Production and Sales will increase by 25%.
2. Material cost will increase by ₹. 6 per unit.
3. Factory overheads will increase by ₹. 1,20,000.
4. Selling variables expenses will increase by ₹. 1 per unit.
5. The rate of profit will be 20% on cost.

Prepare cost sheet for the year for the year 2022 showing cost per unit and total cost and also prepare estimated cost sheet for the year 2023.

